

natuur•contact

Retouradres: Louis De Leeuw, Vlinderstraat 362, 1700 Dilbeek
Verantw. uitgever: Marc Bruneel, Brusselsesteenweg 639, 1731 Zellik

PB-PP|B-31151
BELGIE(N)-BELGIQUE

Afgiftekantoor Dilbeek
P908098

Week van het Bos

De beste tijd om een boom te planten is 20 jaar geleden, maar de op één na beste tijd is vandaag chinees spreekwoord

Activiteiten

zondag 19 oktober 2014 - 14 u

Natuur in de uithoek 3

Natuur- & landschapswandeling (± 10 km) op de grens van Kapelle-Ternat-Asse. Dreef kasteel Nieuwermolen, Bruggeveldstraat, Sint-Ulriks-Kapelle
Info: cramzaar@hotmail.com - 0486/736 970

zaterdag 8 november 2014 - 14.30 u

Vul een smulbox voor wintervogels

workshop voor kinderen van 6 tot 12
We maken vetbollen, pindacakes, meelwormkoekjes en andere lekkernijen om tuinvogels de winter door te helpen.
Afspraak: CC Westrand
Bijdrage: 5 €
Info: emilie.van.daele@gmail.com - 0472/622 948

zondag 9 november 2014 - 8 u

Vogels aan de Oostkust

Busuitstap naar de Baai van Heist en de Uitkerkse Polder, twee hotspots voor winterse vogelwaarnemingen.
Afspraak: parking CC Westrand
Bijdrage: volwassen 5 €, gratis voor kinderen tot 12 jaar vergezeld van een volwassene
Info: marc.j.bruneel@gmail.com - 0474/414 825

zaterdag 15 november 2014 - 14 u

Beheerswerken in de Zibbeekvallei

Afspraak: Brugstraat, S-M-Bodegem (verlengde van Suikerenbergstraat)
Info: dejonge.verschaffel@gmail.com - 0498/922 850

9 november – busuitstap

Vogels aan de Oostkust

kolganzen

Elk jaar zorgen de wintervogels voor een levendig spektakel in onze polders. Met vele tienduizenden zakken ganzen, eenden en steltlopers allerhande af naar onze kuststrook om de barre kou van Spitsbergen, Nova Zembla of de artistieke toendra te ontlopen. Vooral de Oostkustpolders tussen Brugge, Knokke en Oostende zijn bijzonder in trek. Logisch dus dat onze vogeluitstap die kant uit gaat.

Gansen: een succesverhaal

In 1958 doken de eerste “vriezegansen” op rond Damme en tot eind de jaren 1970 bleven de aantallen beperkt. Enkele koude winters zorgden dan voor een grotere toestroom en blijktbaar viel de nieuw ontdekte pleisterplaats in de smaak, want ook in zachtere winters bleven ze komen en ze vonden in de buurt nieuwe plekjes naar hun gading. Hun aan-

tallen evolueerden van zowat 35.000 in de vroege jaren '90 tot een piek van ruim 100.000 in 2006. Daarna stabiliseerde het cijfer zich rond 70.000.

De talrijkste soort is de kolgans met zowat 42.000 exemplaren, bijna 2 keer meer dan in de vroege jaren '90. De toendrarietganzen verdrievoudigden, maar bengelen met 1.500 onderaan het klassement. De winterse

brandganspopulatie vermenigvuldigde met 8 en staat nu op 1.950 exemplaren. Het aantal grauwe ganzen groeide met ca. 10.000 eenheden en bloepte nu 16.500. Maar dat zijn niet allemaal wintergasten, want er bestaat ook een lokale broedpopulatie. Dat geldt ook voor exoten als de Canadese ganzen en de nijlganzen die ook talrijk voorkomen. De allerbelangrijkste overwinteraar is echter de kleine rietgans. Van de 70.000 exemplaren die op Spitsbergen broeden, zakt ruim de helft ieder jaar af naar onze Oostkust, die dus van primordiaal belang is voor de soort.

Eenden: met een fluitje in het riet

Hoor je in het riet een zacht fluitend toentje, dan zitten er smienten in de buurt. In het hartje van de winter kunnen dat er 25.000 zijn aan de Oostkust. Dat is tien keer méér dan het aantal wintertalingen. De kuifeenden houden het bij 1.250 en de slobendeenden zowat de helft daarvan. De krakeenden en de bergeenden zitten daar tussenin. Tafeleenden en pijlstaarten komen met enkele honderden afgezakt naar de regio. En als je een toppereend, een brilduiker of een van de zaagbekken ziet, dan heb je veel geluk gehad. Méér dan bij de ganzen worden de aantallen bepaald door het weer. In zachte winters blijven veel eenden hangen aan meer noordelijke kusten.

Polder op stelten

Met zo'n 12.000 exemplaren is de Kieviet de talrijkste overwinteraar aan de Oostkust bij de steltlopers. Daarna volgt de wulp met

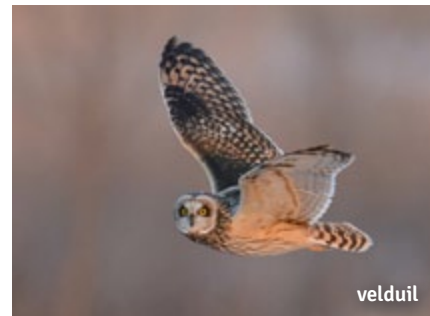
bijna 3.000 vogels. De goudplevier haalt zowat de helft daarvan. Een kleine 500 grutto's overwinteren hier en ook een 300 kemphanen. Zilverplevier, tureluurs, kluten en watersnippen scoren tussen de 100 en de 200. De zwarte ruiter laat zich ook wel eens zien, maar voor groenpootruiter moet je geluk hebben. Naast de algemene blauwe reiger vind je er ook de kleine en de grote zilverreiger, die aan een opmars bezig is. De kleinere familieleden, roerdomp en kwak, leiden een verborgen leven, maar huizen er ook wel degelijk. En misschien duikt straks ook de koereiger op, die momenteel nog liever aan de Westkust vertoeft. Dat zou de witte reigersoorten op vier brengen, want ook de lepelaar is present.

Roofvogels

Die dichte drommen wintervogels lokken veel jagers aan, zou je denken, maar eigenlijk gaan alleen de talrijke sperwers en de occasionele havik achter gevederde prooi aan. De meeste roofvogels aan de Oostkust houden het toch bij muizen, wormen of kadavers. Typische wintergasten zijn de rode en zwarte wouw, maar vooral de blauwe kiekendief, die op bezoek komt bij zijn bruine neefje dat hier standvogel is. En ook de buizerd krijgt familiebezoek, met name van de ruigpootbuizerd. Maar dé attractie onder de roofvogels is de zeldzame velduil die vaak overdag op jacht gaat.

Vogels van het winterstrand

De grootste massa wintergasten strijkt neer in de polders, maar sommigen blijven liever aan het strand. Ze heten dan ook niet voor niets drieteenstrandloper, bonte strandloper of kanoetstrandloper. Het steenloperkje vind je enkel in de buurt van golfbrekers of strekdammen.

velduil

Ook rotganzen blijven liever aan zee, net als de zeldzame witbuijkrotgans. Zilvermeeuwen en kokmeeuwen krijgen 's winters bezoek van stormmeeuwen, die zich makkelijk laten herkennen aan hun groene poten. Even uitkijken over zee kan ook interessante waarnemingen opleveren, want 's winters komen zee-eenden en duikers dicht bij de kust. Op het winterstrand ontmoet je niet alleen watervogels en steltlopers. Talloze kleine vogelsoorten volgen de kust bij hun trek naar het zuiden en afhankelijk van het weer blijven ze hier wel eens een poosje hangen, wat kan leiden tot verrassende ontmoetingen.

Ga mee op kijktocht naar de Oostkust op 9 november

De Oostkust is een echte hotspot voor boeiende vogelwaarnemingen. Zeker als je strand en polder combineert. Dat is precies wat we doen bij onze busuitstap van 9 november naar de Uiterkerkse Polder en de Baai van Heist. Het wordt ongetwijfeld een bijzonder interessante dag. **Vertrek** parking CC Westrand, 8 u **Bijdrage** 20 € (kinderen tot 12 j. begeleid door een volwassene: gratis) **Meenemen** picknick, stapschoenen, kijker, vogelgids **Inschrijving** Louis De Leeuw, 02/569.27.28 – louisdeleeuw@telenet.be vóór 1 november

Plantactie Milieuraad Dilbeek

Na verschillende succesvolle plantacties in de voorbije jaren, stelt de Milieuraad Dilbeek een nieuwe actie voor met een grote keuze aan hagen, bomen, fruitbomen, bessen, bodembedekkers en een rozelaar. Iets voor elke soort tuin.

Deze planten brengen meer natuurlijk leven in de tuin en leveren daardoor een positieve bijdrage aan de biodiversiteit binnen onze gemeente. Ze zijn immers beter bestand tegen ziekten en trekken nuttige insecten, bijen, vlinders en vogels aan.

Via deze groepsaankoop haalt u uitstekend plantmateriaal in huis tegen een hele scherpe prijs. Bestellen kan nog tot 31 oktober. Denk er wel aan dat ook de betaling tegen dan moet zijn uitgevoerd. Het bestelde plantgoed kan op

zaterdag 22 november 2014 tussen 10u en 13u worden opgehaald bij Garden Center Moens, Itterbeeksebaan 172, 1700 Dilbeek.

Meer informatie: www.milieuraaddilbeek.be/plantactie-2014.html of Joris.bekaert@strukton.be

Fruitbomen	Bessen	Rozelaar
prijs (struik) halfstam hoogstam	Rode bes Jonkheer Ven Tets [1,50]	Blauw klokje (Campanula portenschlagiana) [0,75]
Zwarte Moerbeel [16,3125,65151,23]	Rode bes Rovada [1,50]	Rotsooievaarsbek (Geranium macrorrhizum) [1,09]
Appel Jacques Lebel [6,4519,4917,03]	Rode bes Junifer [1,50]	Kruipend Zenegroen (Ajuga reptans) "Atropurpurea" [0,75]
Appel Schone van Boskoop [6,4519,4917,03]	Kiwibes [7,13]	Lievevrouwbedstro (Galium odoratum) [0,75]
Appel Reine de Renette [6,4519,4917,03]	Kruisbes Invicta [1,80]	
Appel President Roulin [6,4519,4917,03]	Kruisbes Captivator [1,80]	Rozelaar
Peer Dubbele Filip [7,0519,75117,36]	Kruisbes Hinnomacki [1,80]	Moschata [4,39]
Peer Saint Remy [7,0519,75117,36]	Kruisbes Mucurines [1,80]	
Peer Jefkesspeer [7,0519,75117,36]	Framboos Glen - Nova [1,02]	Hagen, boskant en bomen
Pruim Reine Claud [6,4519,4917,03]	Bodembedekkers	Gewone vogelkers (Prunus padus) [0,75]
Pruim Pamel's Datje [6,4519,4917,03]	Perzische kruisjesplant (Phuopsis stylosa) [1,09]	Haagbeuk (Carpinus betulus) [0,64]
Pruim Anna Spät [6,4519,4917,03]	Bloedooievaarsbek (Geranium sanguineum) [1,09]	Beuk (Fagus sylvatica) [0,64]
Pruim Reine Claude d'Ouilins [6,4519,4917,03]	Geranium "Rozanne" [2,96]	Hazelaar (Corylus avellana) [0,90]
Kers Hedelfinger [6,4519,4917,03]	Baskische ooievaarsbek (Geranium endressii)	Sleedoorn (Prunus spinosa) [0,75]
Kers Bigarreau Napoleon [6,4519,4917,03]	"Wargrave Pink" [1,09]	

Actie **Red de poldergraslanden**

Alle nog resterende poldergraslanden moeten worden beschermd – van de eerste tot de laatste hectare. Dat zeggen Natuurpunt, SOS Kustpolders en de West-Vlaamse Milieufederatie in reactie op de beslissing van de Vlaamse regering om een openbaar onderzoek op te starten over een wetenschappelijke kaart met de locatie van de laatste poldergraslanden.

De poldergraslanden of 'historisch permanente graslanden' zijn een eeuwenoud landschap in de kuststreek. Ze herbergen een schat aan zeldzame planten en dieren. Bovendien hebben ze een grote aantrekkingskracht voor toeristen en vormen ze een uniek stuk erfgoed. Ze werden meer dan 1000 jaar geleden gewonnen op de zee en groeiden in de loop van de tijd uit tot één van de natuurparels van ons land. Maar ze zijn in versneld tempo aan het verdwijnen. Ze worden omgeploegd en omgezet naar akkers of bebouwing. Zo is sinds 2005 minstens 200 hectare van deze historisch permanente graslanden verdwenen.

Die trend kan nu gekeerd worden. De Vlaamse regering heeft recent beslist om een openbaar onderzoek op te starten over een wetenschappelijke kaart van de laatste 12.000 hectare poldergraslanden, opgesteld het INBO. Eens definitief vastgelegd, vormt de kaart de basis voor een wettelijke bescherming van de laatste restanten van deze poldergraslanden.

Om aandacht te vragen voor de bescherming van de poldergraslanden hebben de organisaties Natuurpunt, SOS Kustpolders en West-Vlaamse Milieufederatie de gezamenlijke campagne 'Red de poldergraslanden' opgezet. De organisaties willen dat elk perceel dat vermeld staat op de voorlopige kaart, een definitief beschermd statuut krijgt, zodat er niets meer verloren gaat voor de komende generaties.

Maar het zal nog tot minstens juni 2015 duren voor de Vlaamse regering de definitieve afbakening vastlegt. Om te vermijden dat er in de tussentijd nog heel wat poldergraslanden verdwijnen, vragen de organisaties dat de Vlaamse regering de landbouw oproept om de gebieden die op de kaart voorkomen niet om te ploegen. Daarbovenop zou ze een overeenkomst met de landbouworganisaties kunnen aangaan om dit te promoten bij hun leden. Dit zou de goede verstandhouding, die er op veel plaatsen bestaat tussen landbouw en natuur, bevestigen.

De landbouw speelde een sleutelrol bij het ontstaan van de poldergraslanden door er al eeuwenlang vee te laten grazen of als hooiland of wisselweide te gebruiken. Ook vandaag gebeurt het beheer van de poldergraslanden vaak door lokale landbouwers, in samenwerking met natuurorganisaties. Voorbeelden daarvan zijn de Uitkerkse Polders, de polders rond Damme, de '3 Mussen' in de Handzamevallei en het weidegebied van Lampernisse. De natuurorganisaties pleiten ervoor om zulke samenwerkingen in de toekomst nog te versterken.

Méer info: www.natuurpunt.be/poldergraslanden

19 oktober, 14 u - Bruggeveldstraat, Kapelle

Natuur in de uithoek

10 km stappen door een landschap met een verleden

We spreken af aan de ingang van kasteel Nieuwermolen. Van daaruit gaan we op verkenning langs Ternath, Asse en Sint-Ulriks-Kapelle. Aan de hand van de Ferrariskaart zullen we een aantal opmerkelijke dingen kunnen zien. Zoals het grote Ternath Bosch dat zo goed als helemaal verdwenen is en reikte tot in Sint-Ulriks-Kapelle. Rondom kasteel Nieuwermolen is er veel meer bos bijgekomen, maar andere beboste delen zijn ondertussen veel meer versnipperd. Daarvan behielden maar enkele grote stukken hun oude vorm.

Toch is de omgeving momenteel nog relatief rijk aan beboste delen en zeker de moeite om eens van naderbij te bekijken. Aangezien het verschillende soorten bossen zijn wat betreft de

hoogstammige bomen en hun specifieke onderbegroeiing. Allemaal op relatief korte afstand en vervolgens eenvoudig te vergelijken. De onveranderde vorm van de wegen zal ervoor zorgen dat we zelfs met een 237 jaar oude kaart niet verloren zullen lopen. Het wordt een prachtige landschaps- en boswandeling met mooie herfstkleuren en vergezichten van max. 10km waarbij de natuur centraal staat. Wie weet lopen we een ree tegen het lijf.

Het thema van de Week van het Bos is dit jaar de Grote Oorlog WOI. Die heeft hier geen geschiedenis gemaakt, maar wij komen wel iets te weten over een bommenwerper die er tijdens WOII is gecrasht.

Beheerswerken in de Zibbeekvallei

15 november – 14 u

De Zibbeekvallei is een van die discrete natuurgebiedjes met een onverwacht hoge natuurwaarde. Daarom sprokelt Natuurpunt via huur en aankoop perceeltjes bijeen om de natuur er optimaal te gaan beheren. De gemeente ondersteunt deze inspanningen door een pakket aan werkuren van de Intergemeentelijke Natuur- en Landschapsploeg ter beschikking te stellen. Maar er blijft nog een pak werk te doen. Op 15 november gaan we ons nieuwe terrein aan de Brugstraat ontdoen van rommel. Ook moeten een paar omgevallen wilgen worden weggeruimd en als er nog tijd rest gaan we ook de elzenopslag op het Fluxysterrein te lijf. Iedereen met handen aan zijn lijf kan meedoen. We zorgen voor warme opkikker en een plezierige sfeer. Graag een seintje naar Eric als je komt: dejonge.verschaffel@gmail.com – 0498/922 850

Duivelsgebroed verovert Dilbeek

Eerst staat een soort van rubberig ei met binnenin een viezige laag glibberige gelatine en amper een paar uur later pronkt daar plots een onbeschaamde phallus die een walgelijke geur verspreidt. Een streek van de duivel, dacht de goegemeente vroeger en sloeg een kruisteken. Maar ondanks alle bezweringen, rukt dit duivelsgebroed op. Met steun uit het buitenland zelfs.

Inktviszwam

Eigen duivelsgebroed

Onze regio kent drie inheemse soorten van Phallales zoals deze orde wetenschappelijk heet.

De grote stinkzwam komt veruit het meest voor en doet zijn naam het meest eer aan. Hij groeit in praktisch elk type bos. De duinstinkzwam is een stuk zeldzamer, want gebonden aan het duinbiotop. Deze soort is iets kleiner, maar verspreidt ook een penetrante geur. De kleine stinkzwam is een stuk ranker en kleiner dan de twee andere soorten. De top van de phallus is niet verdikt en helder rood van kleur. Zijn geur is ook een stuk zwakker. Hij groeit heel vaak op zaagsel of ruwe humus.

Roze amerikaan

Aan het eind van de 19e eeuw verscheen in Zuid-Europa de roze stinkzwam, zowat de tweelingbroer van de kleine stinkzwam. Alleen is de steel rozig in

plaats van wit of gelig. Hij is afkomstig uit Noord-Amerika en bereikte Nederland in 1950. In Vlaanderen ging de primeur naar Beernem in 1988. De roze stinkzwam voelt zich vooral thuis in tuinen, want hij groeit graag op vermolmd hout, strooisel en compost.

Rode australier

Eind augustus dook in Dilbeek voor het eerst de inktviszwam op. Deze exotische soort komt nog wel uit een duivelsei, maar heeft niet de typische fallsvorm. Met zijn rode tentakels lijkt hij inderdaad net een inktvis. Maar dan wel eentje die al een tijdje op het droge heeft gelegen, want de kadavergeur is doordringend. Deze van oorsprong Australische soort bereikte Europa zowat honderd jaar geleden. Sommigen denken dat hij via woltransporten hier belandde. Anderen geloven dat hij meereisde met materiaal voor de Australische troepen die hier streden in de Eerste Wereldoorlog. In ieder geval duiken vanaf 1921 geregeld waarnemingen op die aantonen dat het verspreidingsareal gestaag groeit. Hij heeft een sterke voorkeur voor houtsnippers en overal waar die gebruikt worden kan hij onverwacht opduiken.

Duivel uit een kooitje

Alsof de duivel er mee gemoeid was verscheen

in september ook de traliestinkzwam. Deze soort komt uit Zuid-Europa en wordt opvallend vaak gevonden bij bamboehagen. Dat is niet zo verbazingwekkend als je weet dat de bamboe in onze tuincentra meestal afkomstig is uit Spanje, Italië of Portugal. Bij deze soort ontpopt zich uit het duivelsei een kooitje waar een stevig luchtje aan hangt. In 2001 doken al eerder enkele exemplaren op in Dilbeek.

Traliestinkzwam

Zaterdag 8 november – 14u30

Vul de smulbox

De winter komt eraan en ook de vogels zullen het geweten hebben! Sommige trekken naar warmere landen, maar velen blijven toch hier. Tijdens deze activiteit leren we onze vliegende vrienden herkennen en ook wat ze het allerliefste eten.

We gaan zelf aan de slag en maken een heuse smulbox voor vogels: vetbollen, pindacakes en wormenkoekjes! Zo kunnen we de thuis-

blijvers een handje helpen om aan voedsel te geraken. Als je daar in de herfst al mee begint, zullen de hongerige vogels jouw tuin of balkon gauw weten te vinden en dan komen ze misschien wel heel de winter langs voor een hapje nu en dan...

Uur? 14u30 tot 16u30. **Plaats?** wordt meegedeeld bij inschrijving. **Bijdrage?** 5€.
Inschrijven? bij emilie.van.daele@gmail.com of via www.natuurpunt-dilbeek.be.

NATUURPUNT IN ACTIE

■ **13 juli:** Een dozijn fikse stappers geniet van de verrassend groene rand van Brussel.

© ■ **27 juli:** Wandelaars en fietsers die bij een frisse pint even verpozen in huisje Mostinckx pikken vlot wat informatie mee over dagvlinders. 🦋

■ **21 september:** Wandeling op de Thaborberg, autoloze zondag in Brussel: slechte combinatie. ☹

■ **27 september:** Standje op de Dag van de Dilbekenaar. Niet slecht, maar mag 't een ietsje méér zijn? ☹